

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

LWA-4100-001-01/2014
P/14/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2013 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Warszawie
Kontroler	Monika Mazurek - Szczepaniak, starszy inspektor kp, upoważnienie do kontroli nr 90362 z dnia 17 lutego 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy ¹ Plac Krasińskich 2/4/6, 00 – 951 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lech Paprzycki, p.o. Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Stanisław Dąbrowski Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego - do dnia 9 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str.3-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ² wykonanie budżetu państwa w 2013 r. w części 04 - Sąd Najwyższy.
Uzasadnienie oceny	Rzetelnie zaplanowano oraz w sposób celowy i gospodarny zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 89 602,6 tys. zł. Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli 10,2% wydatków zrealizowanych w części 04. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych, sprawozdań z wykonania budżetu państwa w układzie zadaniowym i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodność z zasadami rachunkowości. Księgi rachunkowe prowadzone były prawidłowo, a sprawozdania zostały sporządzone rzetelnie i terminowo. Pozytywną ocenę uzasadnia również skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości i mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ³ , prawidłowo i skutecznie sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu SN.

III. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego	Zgodnie z założeniami przyjętymi przez NIK do kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r., kontrola dochodów budżetowych w części 04 – Sąd Najwyższy została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych. W 2013 r. zrealizowane dochody budżetowe w części 04 wyniosły 752,2 tys. zł, co stanowiło 146,9% kwoty planowanej (512,0 tys. zł) oraz 98,0 % dochodów wykonanych w 2012 r. (767,2 tys. zł). Największą pozycję dochodów stanowiły wpływy z tytułu spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych - 512,9 tys. zł (68,2% dochodów). Uzyskanie dochodów wyższych od planowanych wynikało
------------------------	--

¹ Dalej także: SN.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

z wcześniejszej spłaty przez sędziów ww. pożyczek oraz wypłaty odszkodowania za skradziony samochód.

(dowód: akta kontroli str.136, 248-250, 390 – 393)

Na 31 grudnia 2013 r. należności pozostałe do zapłaty wynosiły 209,7 tys. zł i dotyczyły głównie korekty nadpłaconych składek na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za lata 2005-2008. Sąd Najwyższy kontynuował w 2013 r. działania w celu wyegzekwowania tych należności⁴.

(dowód: akta kontroli str. 248,268-271, 281-293)

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r.⁵, wydatki budżetu państwa w części 04 zostały zaplanowane w wysokości 95 517,0 tys. zł. i stanowiły 96,1% kwoty wydatków zgłoszonych przez dysponenta do projektu budżetu państwa (99 294,0 tys. zł). Wydatki zostały zaplanowane w układzie klasyfikacji budżetowej, z uwzględnieniem założeń przyjętych do planowania budżetu państwa przez Ministra Finansów, ujętych w:

- rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2013⁶,
- piśmie Ministra Finansów z dnia 27 lipca 2012 r.⁷ w sprawie wskaźników makroekonomicznych na rok 2013.

(dowód akta kontroli str. 13-127)

W związku z planowaną nowelizacją ustawy budżetowej na rok 2013, Prezes Sądu Najwyższego poinformował Ministra Finansów o przewidywanych oszczędnościach w części 04 w kwocie 4 220,0 tys. zł, z tego w dziale 751 - 1 050 tys. zł i w dziale 753 - 3 170 tys. zł⁸. Wynikało to m.in. z niższych wydatków na uposażenia sędziów w stanie spoczynku i działalność Trybunału Stanu oraz oszczędności w planowanych wydatkach na remonty, ochronę obiektu, utrzymanie czystości i zieleni. W wyniku nowelizacji ustawy budżetowej na rok 2013⁹, plan wydatków w części 04 – Sąd Najwyższy został zmniejszony o kwotę 4 220,0 tys. zł i po zmianach wynosił 91 297,0 tys. zł.

Zmniejszenie planu wydatków o kwotę 4 220,0 tys. zł nie miało negatywnego wpływu na realizację zadań Sądu Najwyższego w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str.128-134)

W trakcie 2013 r. Pierwszy Prezes SN dokonywał przeniesień wydatków między paragrafami klasyfikacji budżetowej¹⁰, zgodnie z art. 171 ustawy o finansach publicznych oraz art. 6 § 2 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym¹¹.

(dowód: akta kontroli str.140-142)

Wydatki budżetowe w części 04 zostały zrealizowane w kwocie 89 602,6 tys. zł, co stanowiło 98,1% planu po zmianach (91 297,0 tys. zł) oraz 105,5% wydatków wykonanych w 2012 r. (84 908,2 tys. zł). Niepełne wykonanie planowanych wydatków wynikało m.in. z niższych wydatków na uposażenia sędziów w stanie spoczynku (o 460,9 tys. zł), niewykorzystania środków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi ze względu na wolne etaty (380,9 tys. zł) oraz oszczędności w wydatkach pozapłacowych i majątkowych (849,5 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 390-396)

⁴ W dniach 16 i 30 grudnia 2013 r. Prezes SN wniósł odwołania od decyzji Prezesa PFRON w sprawie odmowy stwierdzenia nadpłaty składek za lata 2005-2008.

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 169, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2012 r. poz. 628.

⁷ Znak FS13/411/NPU/9/2011.

⁸ Pismo KPP II 0311-1/13 z dnia 22 lipca 2013 r.

⁹ Ustawa o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013 z dnia 27 września 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz.1212).

¹⁰ Zarządzenia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego: Nr 10/2013 z 22 marca 2013 r., Nr 15/2013 z 09 maja 2013 r., Nr 17/2013 z 16 lipca 2013 r., Nr 19/2013 z 22 sierpnia 2013 r., Nr 24/2013 z 09 października 2013 r., Nr 27/2013 z 04 listopada 2013 r., Nr 31/2013 z 4 grudnia 2013 r., Nr 33/2013 z 13 grudnia 2013 r.

¹¹ Dz. U. z 2013 r. poz. 499.

Największe wydatki zostały zrealizowane w dziale 751 – urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (80% wydatków ogółem) i wyniosły 71 733,5 tys. zł, (98,3% planu po zmianach). Dotyczyły one przede wszystkim wynagrodzeń osobowych sędziów (§ 4030) – 22 099,8 tys. zł, wynagrodzeń osobowych pracowników (§ 4010) – 21 984,3 tys. zł, zakupu usług pozostałych (§ 4300) – 6 416,8 tys. zł oraz składek na ubezpieczenie społeczne (§ 4110) – 3 515,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.135)

Badaniem objęto wydatki w wysokości 9 173,5 tys. zł, (10,2% wydatków w części 04). W ocenie NIK, Sąd Najwyższy dokonywał wydatków zgodnie z obowiązującymi przepisami, oszczędnie gospodarując przyznanymi kwotami. Środki publiczne zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na zakup towarów i usług oraz zakupy inwestycyjne związane z bieżącym funkcjonowaniem kontrolowanej jednostki.

(dowód: akta kontroli str.149)

Szczegółową kontrolą objęto jedno postępowanie o zamówienie publiczne o wartości 611,3 tys. zł na dostawę macierzy dyskowej wraz z dyskami twardymi oraz licencji użytkowanego przez SN systemu wirtualizacji pamięci masowych, przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego. Stwierdzono, że postępowanie zostało przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹², a wydatek prawidłowo ujęty w księgach rachunkowych.

(dowód: akta kontroli str.161-179)

Zrealizowane wydatki bieżące Sądu Najwyższego wyniosły 68 376,5 tys. zł (98,3% planu po zmianach) i były wyższe od wykonania w 2012 r. o 4 096,5 tys. zł (o 6,3%). W tej grupie wydatków 74,5% stanowiły wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (50 969,1 tys. zł) oraz 20,3 % zakupy towarów i usług (13 926,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str.139)

Wydatki na wynagrodzenia (bez pochodnych) wyniosły 47 046,8 tys. zł¹³ (68,8% wydatków bieżących) i w porównaniu do 2012 r. wzrosły o 3 723,6 tys. zł (o 8,5%). Wzrost wydatków na wynagrodzenia wynikał m.in. ze wzrostu przeciętnego wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziów Sądu oraz członków Biura Studiów i Analiz¹⁴, wypłaty odpraw emerytalnych i ekwiwalentów za urlop. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2013 r. wynosiło 10,8 tys. zł i było wyższe o 0,7 tys. zł (o 7,1%) w porównaniu do 2012 r. (10,1 tys. zł). Najwyższy wzrost przeciętnego wynagrodzenia wystąpił w grupie sędziów i prokuratorów - o 2 422,2 zł oraz asystentów sędziów i prokuratorów - o 257,7 zł.

(dowód: akta kontroli str. 135,137, 251-253)

Przeciętne zatrudnienie¹⁵ w 2013 r. w części 04 wyniosło 361 osób i było wyższe o 5 osób w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2012 r. Wzrost zatrudnienia wynikał m.in. z powołania sędziów i zatrudnienia pracowników na zwolnione etaty oraz powrotu pracownika z urlopu wychowawczego.

(dowód: akta kontroli str.137, 272,390-395)

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały wykonane w kwocie 18 152,0 tys. zł (97,5% planu po zmianach) i były wyższe o 1,1 tys. zł od wydatków w 2012 r. (17 043,3 tys. zł). Wzrost wydatków wynikał z waloryzacji uposażeń sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, zakupu odzieży ochronnej, służbowej oraz wypłat ekwiwalentów za odzież.

(dowód: akta kontroli str. 139,396)

¹² Dz. U z 2013 r. poz. 907, ze zm.

¹³ Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach Rb-28.

¹⁴ Przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale, stanowiące podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 10 sierpnia 2010 r. (MP Nr 57 poz. 774) oraz z dnia 9 sierpnia 2012 r. (MP z 2012 r, 585) w 2012r. wynosiło - 3 197,85 zł, a w 2013 r. - 3 496,82 zł

¹⁵ W przeliczeniu na pełne etaty.

Wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 3 074,1 tys. zł co stanowiło 99,6% planu po zmianach i były niższe od wykonania w 2012 r. o 510,8 tys. zł (o 14,2%). Na sfinansowanie zakupów inwestycyjnych (§ 6060) SN przeznaczył kwotę 3 039,7 tys. zł (99,6% planu po zmianach), a na wydatki inwestycyjne (§ 6050) - 34,4 tys. zł (98,3% planu po zmianach). Środki zostały wykorzystane m.in. na zakup: sprzętu i oprogramowania informatycznego, urządzeń do kontroli rentgenowskiej bagaży oraz samochodu służbowego i były zgodne z zakresem rzeczowym planu wydatków na 2013 r. i uzasadnione z punktu widzenia zadań realizowanych przez SN.

(dowód: akta kontroli str. 139, 150-151)

Na koniec 2013 r. w Sądzie Najwyższym nie wystąpiły zobowiązania wymagalne, a zobowiązania niewymagalne wyniosły 4 575,7 tys. zł, w tym największą pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego – 3 204,1 tys. zł.

(dowód akta kontroli str.251-253)

SN w 2013 r. nie ponosił wydatków z budżetu środków europejskich.

(dowód: akta kontroli str. 138)

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prawidłowo sprawował nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej oraz nad realizacją zadań finansowanych z budżetu państwa, zgodnie z zasadami określonymi w art. 175 ustawy o finansach publicznych. Nadzór i kontrola sprawowane były m. in. poprzez realizację kontroli zarządczej i planu audytu wewnętrznego oraz w formie comiesięcznych spotkań organizowanych przez Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dyrektorami poszczególnych komórek organizacyjnych Kancelarii, których przedmiotem były zagadnienia wymienione w art. 175 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

(dowód akta kontroli str.186-236)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2013:

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

a także

- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2013 r. o stanie:
 - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
 - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów: z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁶ i z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁷.

(dowód: akta kontroli str.238-279)

Sprawozdania przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także należności i zobowiązań w 2013 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a wykazane w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Zerowy stan środków na rachunku bieżącym został potwierdzony przez Oddział Okręgowy NBP w dniu 15 stycznia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 238-253)

¹⁶ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

¹⁷ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

Na koniec 2013 r. w SN nie wystąpiły zobowiązania wymagalne oraz zobowiązania z tytułu papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz przyjętych depozytów, podlegające wykazaniu w kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z, a kwota należności, wykazana w kwartalnym sprawozdaniu Rb-N - 3 118,9 tys. zł, była zgodna z ewidencją księgową.

(dowód: akta kontroli str. 251-267)

Do okresów sprawozdawczych roku 2013 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁸. Zgodnie z założeniami przyjętymi przez NIK do kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r., badanie rocznego sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności kwot wydatków ujętych w tym sprawozdaniu z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich sporządzania. Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznym sprawozdaniu z wykonania wydatków budżetu państwa (Rb BZ1) były zgodne z zapisami po stronie Ma konta 990 - Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str.238-280)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej sporządzania rocznych sprawozdań nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Obowiązująca w SN dokumentacja opisująca zasady rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁹. W SN od 2005 r. funkcjonował system księgowości komputerowej Advantec - wersja 4.00.0008, który spełniał wymagania określone w ustawie o rachunkowości, tj. zapewniał:

- ciągłość numeracji zapisów w dzienniku oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu (art. 14 ust. 4 tej ustawy),
- kontrolę kompletności i poprawności zapisów, w tym poprawności sekwencji dat: operacji gospodarczej, dowodu i zapisu księgowego (art. 23 ust. 2 tej ustawy),
- trwałość zapisów i brak możliwości ich modyfikacji (art. 23 ust. 1 tej ustawy) system uniemożliwiał wprowadzanie zmian w zatwierdzonych zapisach księgowych,

Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str.143, 146-151)

Badanie skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej (badanie zgodności) oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych SN przeprowadzono na próbie 59 dowodów księgowych na kwotę 8 720,6 tys. zł wylosowanych metodą statystyczną²⁰, oraz 12 dowodów na kwotę 452,8 tys. zł zostało dobranych w sposób celowy. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody i odpowiadające im zapisy księgowe zostały sporządzone poprawnie pod względem formalnym, prawidłowo ujęte w kwartalnych i rocznych sprawozdaniach budżetowych oraz odzwierciedlają rzeczywisty przebieg zdarzeń gospodarczych.

(dowód: akta kontroli str.144-151)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej prowadzenia ksiąg rachunkowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

¹⁸ Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

¹⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

²⁰ Metoda MUS – metoda monetarna z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Pana Prezesa, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK Panu Prezesowi przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2014 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Krzysztof Kwiatkowski